

ΜΙΚΡΟΚΕΦΑΛΙΑ

E. Κοντόπουλος

Μικροκεφαλία ονομάζεται η κατάσταση στην οποία η περίμετρος της κεφαλής (ΠΚ) είναι μικρότερη από τον μέσο όρο μείον δύο σταθερές αποκλίσεις ή από την 2η εκατοστιαία θέση για την ηλικία και το φύλο. Απαραίτητη προϋπόθεση η σωστή μέτρηση της ΠΚ (πλαστική μεζούρα) και η χρήση των κατάλληλων διαγραμμάτων (πρώωρα, αγόρια, κορίτσια).

Η αιτιολογία είναι ετερογενής και περιλαμβάνει αίτια που σχετίζονται με την ανάπτυξη του εγκεφάλου και καταστροφικά, τα οποία μπορούν να επιδράσουν πριν ή μετά τη γέννηση.

Οι κλινικές εκδηλώσεις που συνοδεύουν τη μικροκεφαλία είναι επίσης ποικίλες. Γενικά έχουμε νοημοσύνη χαμηλότερη του μέσου όρου, όχι όμως πάντα. Σε άλλες περιπτώσεις εμφανίζονται και σοβαρότερα νευρολογικά προβλήματα όπως σπαστικότητα και επιληψία (ανθεκτική).

Η πρωτοπαθής μικροκεφαλία περιλαμβάνει καταστάσεις στις οποίες ο εγκέφαλος είναι μικρός και ποτέ δεν αναπτύχθηκε κανονικά εξαιτίας γενετικών ή χρωμοσωμικών ανωμαλιών.

Στη δευτεροπαθή μικροκεφαλία συνεπάγεται ότι ο εγκέφαλος σχηματίστηκε φυσιολογικά αλλά ένα βλαπτικό αίτιο ανέστειλε την περαιτέρω ανάπτυξή του.

Φυσιολογική περίμετρος κεφαλής στη γέννηση, που στη συνέχεια εμφανίζει μειωμένη αύξηση, συνήθως είναι ενδεικτική δευτεροπαθούς μικροκεφαλίας.

Η περιγεννητική εγκεφαλική βλάβη δεν προκαλεί εμφανή ελάττωση της ΠΚ μέχρι την ηλικία των 3-6 μηνών. Η αναστολή της περαιτέρω ανάπτυξης του εγκεφάλου θα οδηγήσει σε πρόιμη κρανιοσυνοστέωση. Αυτή πρέπει να διακριθεί από την αληθή πρόιμη κρανιοσυνοστέωση στην οποία έχουν ανώμαλο σχήμα κεφαλής και ανύψωση κατά μήκος των ραφών.

Η διερεύνηση παιδιών με μικροκεφαλία περιλαμβάνει λήψη καλού ιστορικού για ενδομήτρια έκθεση σε τερατογόνα (αλκοόλη, φάρμακα), οικογενειακού και περιγεννητικού ιστορικού. Εργαστηριακές εξετάσεις για συγγενείς λοιμώξεις, μεταβολικά αίτια, χρωμοσωμικές ανωμαλίες και απεικονιστικός έλεγχος εγκεφάλου.

Πίνακας: Αίτια μικροκεφαλίας

Πρωτοπαθής μικροκεφαλία

Αληθής Μικροκεφαλία (γενετική)

Χρωμοσωμικές ανωμαλίες

Δυσπλασίες εγκεφάλου:

- ◆ Ανεγκεφαλία
- ◆ Εγκεφαλοκήλη
- ◆ Ολοπροσεγκεφαλία
- ◆ Λισσεγκεφαλία
- ◆ Πολυμικρογυρία
- ◆ Αγενεσία μεσολοβίου

Δευτεροπαθής Μικροκεφαλία

Ενδομήτριες βλάβες

- ◆ Λοιμώξεις : TORCH κ.α.
- ◆ Τοξικά:
 - ο Αλκοόλ
 - ο Καπνός
 - ο Κοκαΐνη
 - ο Ηρωίνη
 - ο Φάρμακα
- ◆ Αγγειακά: (Απλασία αγγείων)

Περιγεννητικές Βλάβες

- ◆ Υποξαιμική ισχαιμική εγκεφαλοπάθεια
- ◆ Ενδοκρανιακή αιμορραγία
- ◆ Μηνιγγίτιδα – Εγκεφαλίτιδα
- ◆ Αγγειακό εγκεφαλικό

Συστηματικά νοσήματα

- ◆ Χρόνια καρδιοαναπνευστική νόσος
- ◆ Χρόνια νεφρική νόσος
- ◆ Κακή διατροφή

Πρώιμη κρανιοσυνοστέωση
